Van: de colleges van B&W van de gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal

Aan: de adviesraden Sociaal Domein van de gemeenten Haaksbergen, Oldenzaal, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente en Losser.

Enschede, 1 september 2025

Betreft: Reactienota op de reacties van de bewonersadviesraden op de visie Beschermd wonen/Maatschappelijke opvang; 'Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen'.

Geachte adviesraden,

Wij danken u hartelijk voor uw adviezen op de regionale visie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang; 'Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen'. Deze visie vervangt de regionale visie 2018-2022, die aan herijking toe was. We hebben er als 8 besturen voor gekozen om een visie op hoofdlijnen te ontwikkelen. De ambities in de visie worden, na vaststelling door de raad, nader uitgewerkt in een uitvoeringsagenda met concrete acties.

Uw adviezen komen deels overeen, en betreffen onderwerpen die deels onder lokaal, deels onder regionaal beleid vallen. In deze reactienota geven wij daarom een integrale reactie op uw adviezen en hebben we de volgende ordening aangebracht:

1. Allereerst geven we aan welke aanpassingen we gedaan hebben in de visie op basis van uw adviezen;
2. Vervolgens geven we aan welke punten we meenemen bij de nadere uitwerking van de visie in de uitvoeringsagenda;
3. Ten derde geven we een toelichting op de punten die in hoofzaak betrekking hebben op aanpalende gemeentelijke beleidsterreinen - naast die van beschermd wonen en maatschappelijke opvang-, en die randvoorwaardelijk zijn voor het uitvoering kunnen geven aan deze visie. Hiervoor werken we binnen de gemeenten samen met de verantwoordelijke collega's.
4. Tot slot lichten we een aantal punten in uw adviezen toe waar we al uitvoering aan geven; bijvoorbeeld de vraag om bovenregionale afstemming, de lobby bij het Rijk om extra middelen in het kader van de bezuinigingen (ravijnjaar) en de vraag om transparante criteria voor het in aanmerking komen van een PGB.

Algemene constatering

Alle adviesraden hebben een positief advies gegeven op de visie. U bevestigt hierbij onder andere het belang van aandacht voor de overgang 18-/18+, dat inwoners zo veel mogelijk in de eigen sociale (leef)omgeving kunnen blijven, het belang van preventie en van voldoende passende huisvesting in elke gemeente. Deze punten werken we verder uit in de uitvoeringsagenda.

Aanpassingen in de visie:

- In de samenvatting van de visie hebben we opgenomen dat we de visie uitwerken in een uitvoeringsagenda en in deze agenda ook uitwerken hoe we de uitvoering ervan periodiek gaan monitoren.
- Bij de toelichting van de verschillende vormen van beschermd wonen hebben we de term 'product' gewijzigd in 'vorm'.
- Het advies om de term 'cliënten' niet te gebruiken, hebben wij niet overgenomen. Gemeenten zijn verantwoordelijk de uitvoering de Wmo voor hun inwoners. We spreken daarom in deze visie over inwoners. Alleen als een inwoner daadwerkelijk ondersteuning ontvangt, spreken we van cliënten. Hiermee ligt de definiëring in lijn met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015. Voor de verduidelijking hebben we hierover in de visie een voetnoot opgenomen.

Punten die worden meegenomen bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda

De volgende aandachtspunten nemen we mee bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda.

- Aandacht voor preventie en vroegsignalering; u benoemt terecht dat het begint met preventie; op tijd erbij zijn bijvoorbeeld om dakloosheid te voorkomen. Daarom is 'op tijd erbij zijn' één van de 6 pijlers in de visie die uitgewerkt gaan worden in de uitvoeringsagenda. Omdat alle pijlers voor ons even belangrijk zijn en uitwerking vragen geven wij bewust geen ordening aan in de pijlers.
- Borgen van de betrokkenheid van ervaringsdeskundigen bij het ontwikkelen van beleid, bij de uitvoering ervan (regionaal en lokaal) en bij evaluaties en expliciet te zijn over wie waarvoor verantwoordelijk is; we hebben daarbij rekening te houden met de beperkte beschikbare capaciteit aan opgeleide ervaringsdeskundigen.
- Aandacht voor integrale ondersteuning, het belang van bestaanszekerheid en het aanleren van (financiële) basisvaardigheden en het borgen ervan; Integrale ondersteuning is in lijn met de uitgangspunten van de Wmo (in tegenstelling tot

een groot deel van de medische zorg) en zowel regionaal als lokaal is integrale ondersteuning van de inwoner/cliënt bij gemeenten het uitgangspunt bij de intake en bij het opstellen van ondersteuningsplannen. We onderzoeken waar deze integrale benadering nog verdere aanscherping nodig heeft en nemen dit mee in de uitvoeringsagenda.

- We nemen in de uitvoeringsagenda de zorgvuldige overdracht van cliënten mee bij uitstroom uit de MO of BW naar de lokale gemeente, om de uitstroom duurzaam te borgen.
- We herkennen de noodzaak van een meer sociale benadering – uitgaan van wat een mens wel kan- van Anne Mei Thé in het medisch domein van de GGZ. Dit is echter zorg die valt onder de zorgverzekeringswet waarvoor de zorgverzekeraars verantwoordelijk zijn.
- Aandacht voor passende ondersteuning; We evalueren de huidige vormen van beschermd wonen en gaan daarbij na of aanscherping nodig is, onder andere met betrekking tot een tijdige bereikbaarheid en beschikbaarheid en de behoefte aan aanvullende vormen van beschermd wonen. De samenwerking met Menzis en belangrijke zorgpartners werken we verder uit in afspraken met als doel ook inwoners/cliënten met complexe problematiek zoals de combinatie van psychiatrie, verslaving en een verstandelijke beperking beter passende ondersteuning te kunnen bieden en zo toe te werken naar een beter passend zorglandschap in de regio. Dit doen we samen met de centrumgemeente Almelo.
- Aandacht voor stad én platteland; alle 8 gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de inhoud en de totstandkoming van een regionale uitvoeringsagenda die ook aansluit bij de lokale situaties; het gaat zowel om de samenwerking als om een goede aansluiting tussen lokaal en regionaal in het voorkomen van problematiek en het leren van elkaar. Het gaat ook om het realiseren van passende woonvormen zoals Beschermd Wonen-plekken in alle 8 gemeenten.
- Borgen van een redelijke wachttijd voor Beschermd Wonen; in de uitvoeringsagenda nemen we op dat we dit doen door actieve inzet op uitbreiding van het aantal BW plekken. In 2023 zijn we gestart met de aanpak van de wachtlijst BW. Dat vraagt om een goede domein overstijgende samenwerking.
- We hechten daarbij groot belang aan de kwaliteit van de zorg. We hechten groot belang aan het keurmerk Woesd voor de organisaties. Gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep zien we de inzet van het Persoonsgebonden Budget niet als een oplossing hiervoor. Bij de overdracht van Beschermd Wonen in 2015 naar de gemeente hebben we veel schrijnende situaties en zorgfraude gezien bij cliënten met een PGB. Daarom blijft zorg in natura (ZIN) het uitgangspunt en zal uitsluitend onder stringente voorwaarden met een PGB gewerkt worden.

- We zien het laatste jaar een toename van het aantal mensen dat dak- of thuisloos is. Een deel hiervan is zorgmijdend. Dit leidt tot een toenemende druk op de maatschappelijke opvang, zoals bij de Winternachtopvang.
  De oplossingsrichtingen hiervoor nemen we mee in de uitvoeringsagenda.

Aandachtpunten die betrekking hebben op randvoorwaarden

De belangrijkste randvoorwaarde voor het voorkomen van dakloosheid en het duurzaam door- en uitstromen uit Beschermd Wonen is een passend woningaanbod in elke individuele gemeente. In Twents verband bereiden gemeenten zich voor op de implementatie van de nieuwe Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Daarin worden afspraken gemaakt over de uitbreiding van de woningvoorraad sociale huurwoningen en de woningen die beschikbaar komen voor de in de wet benoemde doelgroepen. Wij trekken hierin al samen op met onze collega's van beleidsadvies wonen om dit te realiseren.

Behoud van lokale preventie-voorzieningen; veel aandachtspunten hebben direct betrekking op het lokale preventiebeleid. U benoemt het belang om hierop niet te bezuinigen. We erkennen het belang hiervan. De gemeenten echter staan wel voor financiële uitdagingen als gevolg van kortingen op het gemeentefonds (ravijnjaar).

Een toelichting op overige gestelde punten

Naast de structurele periodieke ambtelijke en bestuurlijke afstemming binnen centrumregio Enschede, hebben de Twentse gemeenten afspraken vastgelegd over de samenwerking binnen de subregio's en tussen centrumgemeente Almelo en centrumgemeente Enschede over de uitvoering van de taken voor Beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De centrumgemeenten hebben onderling veelvuldig contact, hebben samen afspraken met Menzis en zijn enkele Cimot-medewerkers werkzaam voor beide centrumgemeenten.. Ook is er op de schaal van Oost-Nederland samenwerking en afstemming over ontwikkelingen zoals nieuwe vormen van beschermd wonen. Tot slot coördineert de VNG op landelijk niveau periodieke afstemmingsmomenten die gebruikt worden voor uitwisseling van landelijke ontwikkelingen maar ook voor het inventariseren van problematiek en het verbinden van regio's met elkaar om van elkaar te leren.

In Twents verband wordt sinds 2017, na het ontstaan van tekorten bij gemeenten op jeugdhulp, gelobbyd om meer middelen. Door de korting op het gemeentefonds per 2026 kampen vrijwel alle gemeenten met tekorten. Verschillende bestuurders in de regio hebben zitting in VNG-commissies om via deze route invloed uit te oefenen.

De vraag om transparantie over criteria, waaraan getoetst wordt om in aanmerking te komen voor zorg in de vorm van een PGB, staan niet in de verordening maar in de

Beleidsregels Wmo 2025 (link) van de gemeente Enschede. In de verordening is een verwijzing opgenomen naar deze beleidsregels. In de verordeningen van de andere 7 gemeenten wordt verwezen naar de verordening van Enschede. Op deze wijze kan volstaan worden met actualiseren van de documenten van Enschede als dat nodig is.

Tot slot: de visie is bewust ambitieus gesteld. De visie heeft geen einddatum, wel evalueren we periodiek of aanpassing nodig is. In de regionale uitvoeringsagenda brengen we concretisering en fasering aan waarmee we gaan werken aan de doelen uit de visie, rekening houdend met aanpalend lokaal beleid en de uitvoering ervan.

N.B. Er is geen advies ontvangen vanuit de gemeente Hengelo en Borne, omdat daar op dit moment geen adviesraden actief zijn.